

ALKOHOLITUTKIMUSSÄÄTIÖ

VUOSIKERTOMUS 1985

KALEVANKATU 12 - 00100 HELSINKI

ALKOHOLITUTKIMUSSÄÄTIÖ

HALLITUS 1983 - 1985:

PUHEENJOHTAJA ILKKA SUOMINEN, VALTIOT.MAIST.
VARAPUHEENJOHTAJA HENRIK WALLGREN, PROF.
JÄSENET KALERVO ERIKSSON, FIL.TRI
(12.4.1984 alkaen)
LEO HIRVONEN, PROF.
HEIKKI KOSKI, HALLINTOT.TRI
TAPANI PUROLA, PROF.
USKO PUUSTINEN, OSASTOPÄÄLLIKKÖ
KAI SIEVERS, APULAISPROF.
JOHAN VON WRIGHT, PROF.
REINO YLIKAHRI, LÄÄKET. JA KIR.TRI
(12.4.1984 saakka)

TYÖVALIOKUNTA 1983 - 1985:

PUHEENJOHTAJA HENRIK WALLGREN, PROF.
LEO HIRVONEN, PROF.
KAI SIEVERS, APULAISPROF.
JOHAN VON WRIGHT, PROF.
ASiantuntijat KALERVO KIIANMAA, FIL.TRI
PEKKA SULKUNEN, VALTIOT.TRI
RAHAVARAINHOITAJA: PER-OLOF KREANDER, KAUPPAT.MAIST.
(1.1.1983 - 31.12.1984)
BERTIL ROSLIN, PROF.
(1.1.1985 alkaen)

SIHTEERI JA TUTKIMUSJOHTAJA:

KLAUS MÄKELÄ, VALTIOT.TRI

Y l e i s k a t s a u s

Kertomusvuonna säätiön sarjassa julkaistiin Jussi Simpuran tutkijaryhmän monografia, jossa vuosina 1968, 1976 ja 1984 kerättyjen haastatteluaineistojen varassa analysoidaan suomalaisia juomatapoja. Tutkimusasetelma tarjosi mahdollisuudet vertailla kahta alkoholipoliittisesti erottuvaa kautta, sillä vuosina 1968-1976 alkoholinkulutus kasvoi rajusti, mutta vuosina 1976-1984 kulutus pysyi aloillaan. Määrällisen kasvun ehdyttyä myös laadulliset muutokset näyttävät pysähtyneen. Niinpä esimerkiksi naisten osuus kokonaiskulutuksesta kasvoi tuntuvasti ensimmäisellä tutkimusjaksolla, mutta vakaan kulutuksen kautena myös miesten ja naisten kulutussuhteet ovat säilyneet ennallaan. Huolimatta suurista yhteiskunnallisista muutoksista ja alkoholinkulutuksen kasvusta juomatapojen monet peruspiirteet ovat säilyneet vanhoillaan koko tarkastelukauden ajan, niin että kulutus kasautuu pieneen suurkuluttajien joukkoon ja humalakulutuksen osuus on edelleen suuri. Suhtautuminen alkoholiin sitä vastoin on muuttunut selvästi sallivammaksi, ja alkoholinkäyttö on arkistunut ja yhdentynyt muuhun sosiaaliseen elämään.

Tutkimusvuoden aikana valmistui Anja Koski-Jänneksen katsaus kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan alkoholiongelmisten hoitokeinona. Säätiö järjesti myös tutkijoille ja hoitoväelle katsausta arvioivan seminaarin, jossa pohdittiin kognitiivisen käyttäytymisterapian sovellutusmahdollisuuksia Suomessa. Säätiön tavoitteena on edelleen edistää kognitiivisten itsesäätelytekniikoiden käyttöä.

Vuoden aikana käynnistetyistä sopimustutkimuksista Eija Aholan projekti alkoholista keskiluokan naisten elämässä on jatkoa muille projekteille, joissa tutkitaan alkoholinkäytön ja alkoholisoitumisen kulttuurisia erityispiirteitä eri yhteiskuntaluokissa. Samaan ryhmään kuuluu myös Suomen Akatemian rahoittama Risto Heiskalan projekti miehen ja naisen suhteista suomalaisissa kulttuurituotteissa, johon liittyy säätiön tukemia alkoholiosia.

Raskaudenaikaisen alkoholinkäytön vaikutuksia koskevaa tutkimusta jatkaa Marja-Liisa Granströmin tutkijaryhmän projekti, jossa kartoitetaan alkoholistiäitien lasten varhaiskehitystä. Lea Pulkkinen projekti on sekin seuranta-tutkimus, mutta siinä kartoitetaan paneeliasetelmalla alkoholinkäytön luonnonhistoriaa läpi nuoruuden ja varhais-aikuisuuden.

Säätiön kansainvälisten projektien perinnettä jatkaa yhteistyössä WHO:n kanssa käynnistetty projekti, jossa eritellään valtiollisten alkoholimonopoliien roolia ennalta-ehkäisevässä alkoholipolitiikassa.

H a l l i n t o

Hallituksen kokoonpano oli kertomusvuonna, joka oli kolmi-vuotiskauden 1983-1985 viimeinen, seuraava: sosiaali- ja terveysministeriön edustajat: prof. Leo Hirvonen, prof. Tapani Purola ja osastopääll. Usko Puustinen; opetusministeriön edustajat: apulaisprof. Kai Sievers ja prof. Johan von Wright; Alkon edustajat: tri Kalervo Eriksson, tri Heikki Koski, puheenjohtaja Ilkka Suominen, prof. Henrik Wallgren. Hallituksen puheenjohtajana on ollut Suominen ja varapuheenjohtajana Wallgren.

Työvaliokuntaan ovat kuuluneet hallituksen jäsenet: Hirvonen, Sievers, Wallgren ja von Wright. Puheenjohtajana on ollut Wallgren. Asiantuntijoina olivat dos. Kalervo Kiiänmaa ja dos. Pekka Sulkunen; rahavarainhoitajana toimi johtaja Bertil Roslin ja tutkimusjohtaja-sihteerinä Klaus Mäkelä. Tilintarkastajat olivat pääjohtaja Esko Niskanen (varalla KTM Pertti Tuomala) ja apulaisosastopääll. Pekka Pitsinki (varalla toimistopääll. Herman Nurminen).

Hallitus kokoontui kaksi kertaa ja työvaliokunta kuusi kertaa.

Säätiön työvaliokunta on asettanut tukiryhmiä joidenkin laajojen projektien tukemiseksi.

Historian tutkimuksen (tutkimus 058) tukiryhmän kokoonpano: prof. Matti Klinge (puheenjohtaja), dos. Klaus Mäkelä, prof. Hannu Soikkanen, FL Irma Sulkunen (projektin tutkija) ja prof. Heikki Ylikangas.

Päihdehuollon asiakkaan hoitosuunnitelma ja sen toteutuminen -tutkimuksen tukiryhmän kokoonpano: apulaisprof. Kai Sievers (puheenjohtaja), prof. Matti Hakama, VTT Lasse Murto, dos. Klaus Mäkelä sekä projektin tutkijat Rauno Mäkelä ja Anja Sirén.

Valtio ja alkoholiehtoisten hoitopalvelujen kehitys 1950-1980 -tutkimuksen tukiryhmän kokoonpano: prof. Erik Allardt (puheenjohtaja), tri Heikki Koski, tri Matti Mikkola, prof. Jorma Sipilä ja VTK Jukka-Pekka Takala (projektin tutkija).

Nuorisoryhmät ja alkoholi -tutkimuksen tukiryhmän kokoonpano: tri Katarina Eskola (puheenjohtaja), prof. Erik Allardt, VTK Tommi Hoikkala (projektin tutkija), VTL Juha Partanen ja tri Vappu Taipale.

Naisten humala ja miesten humala. Sukupuolierot alkoholin psyykkisissä vaikutuksissa ja juomisen merkityksissä -tutkimuksen tukiryhmän kokoonpano: apulaisprof. Elina Haavio-Mannila, FK Kirsti Määttänen (projektin tutkija), dos. Esa Saarinen ja prof. Johan von Wright.

Huumausaineiden käyttö Suomessa 1970- ja 1980-luvuilla -tutkimuksen tukiryhmän kokoonpano: ylitarkastaja Matti Bäckman, apulaisprof. Ari Haavio, VTM Pekka Hakkarainen (projektin tutkija), erikoistutkija Risto Jaakkola (puheenjohtaja), ylitarkastaja Yrjö Nuorvala ja apulaisprof. Hannu Uusitalo.

T u t k i m u s t o i m i n t a

Säätiön ohjelmaan sisältyvät tutkimussopimukset ovat kehittyneet seuraavasti:

- 058 Suomen raittiusliike 1890-luvulta kieltolain toteuttamiseen saakka. Tutkimus on valmistunut vuoden 1985 lopulla ja julkaistaan väitöskirjana vuoden 1986 aikana. Tutkija: Irma Sulkunen, Alkoholitutkimussäätiö.
- 071 Alkoholivalistustutkimus. Alkoholitutkimussäätiön tutkijat Marja Holmila ja Matti Piispa lopettivat työnsä projektissa vuoden 1981 lopussa. Projektin loppuraportti on työn alla. Tutkija: Juha Partanen, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos.
- 074 Päihdehuollon asiakkaan hoitosuunnitelma ja sen toteutuminen. Tutkimus on ollut pysähdyksissä vuoden 1985 ajan. Loppuraportin kirjoittaminen on kesken. Juomistavoitteen määrittelyyn liittyviä tutkimuksen tuloksia on käsitelty yhdessä artikkelissa. Tutkijat: Anja Sirén ja Rauno Mäkelä, Tampereen yliopiston kansanterveystieteen laitos.
- 079 Keskiolutmarssi. Tutkimuksessa kartoitettiin syyskuussa 1980 järjestetyn ns. keskiolutmarssin ja siihen osallistuneiden taustaa ja tavoitteita. Käsikirjoitus on viimeistelyvaiheessa. Tutkija: Hannu Mäkinen, Jyväskylän yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitos.
- 089 Valtio ja alkoholiehtoisten hoitopalvelujen kehitys 1950-1980. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää alkoholiin liittyvien hoitopalvelujen kehitystä Suomessa erityisesti valtion tehtävien näkökulmasta. Kertomusvuoden aikana on jatkettu erityisesti vuoden 1961 päihdehuoltolain taustan tutkimista sekä jatkettu

- aineiston keräämistä päihdehuoltolakien soveltamisesta kahdessa maalaiskunnassa. Tuloksia on raportoitu muutamassa julkaisussa ja esitelmässä. Elokuusta 1985 alkaen tutkimus on ollut keskeytyksissä muilta kuin aineiston keruun osalta. Tutkija: Jukka-Pekka Takala, Alkoholitutkimussäätiö.
- 092 Äidin alkoholinkäyttö ja lapsen terveys ja kehitys. Tutkimuksessa selvitetään, mitä sikiöön ja raskauden kulkuun kohdistuvia vaikutuksia äidin alkoholinkäyttötottumuksilla on osoitettavissa. Analyysit jatkuvat. Tutkija: Kalle Rovamo, Helsingin yliopiston kansanterveystieteen laitos.
- 093 Nuorisoryhmät ja alkoholi. Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella nuorten alkoholin käyttöä nuorisokulttuurisena ilmiönä ja yhteiskunnallisena kysymyksenä. Tutkimuksessa on käsillä yhteenveto- ja loppuunkirjoittamisvaihe. Tutkimus on ollut keskeytyneenä 1.8.1985 lähtien. Tutkija: Tommi Hoikkala, Alkoholitutkimussäätiö.
- 094 Alkoholin kulutus ja alkoholipolitiikka Ranskassa. Tutkimuksen tarkoitus on kuvata Ranskan alkoholin kulutuksen ja alkoholipolitiikan kehitystä toisen maailmansodan jälkeen. Aineistoina käytetään tilastoja ja aikaisempia tutkimuksia, ranskalaisia elokuvia ja dokumenttimateriaalia. Tavoitteena on selvittää, miksi alkoholinkäyttö vähenee Ranskassa samanaikaisesti kun se lisääntyy useimmissa muissa maissa. Tutkimus suoritetaan yhteistyössä Centre de recherche en sociologie de la santé -tutkimuslaitoksen kanssa. Projektin suomalainen tutkija: Pekka Sulkunen, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos.
- 095 Alkoholinkäyttö ja raskaus. Raskaana olevien naisten alkoholinkäyttö- ja tupakointitiedot on kerätty loppuun, tallennettu ja niiden tulostus on aloitettu.

Tämän lisäksi on seurattu ja tutkittu henkilökohtaisesti raskaana olevien alkoholin suurkuluttajien ja heille valittujen verrokkipotilaiden raskauksia, ja tästä aineistosta on tuloksia osittain julkaistu. Tutkijat: Erja Halmesmäki ja Olavi Ylikorkala, Helsingin yliopistollinen keskussairaala, I naistentautien ja synnytysklinikka.

096 Perhe alkoholinkäytön säätelijänä. Suomalais-neuvostoliittolaisena vertailevana yhteistutkimuksena toteutetaan alkoholinkäytön ja perheen sisäisten suhteiden yhteyksiä kartoittava haastattelututkimus Helsingissä, Moskovassa ja Tallinnassa. Vuoden 1985 aikana tehtiin aineiston analyyskejä ja alustavat raportit. Helsingiläisiä perheitä koskevasta aineistosta on kirjoitettu kaksi artikkelikäsikirjoitusta. Moskovalaisten ja tallinnalaisten aineistoa on ollut tutkijan käytössä vertailutaulukoiden laatimiseksi. Vertailutaulukot valmistuivat syksyllä 1985. Niiden pohjalta laaditaan yhteisesitys neuvostoliittolaiselle kustantajalle. Tutkija: Marja Holmila, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos.

097 Alkoholi, psyykenlääkkeet ja sydän. Alkuperäisen tutkimussuunnitelman mukainen tavoite oli tutkia Meilahden sairaalan päivystyspoliklinikalle tuotavia myrkytyspotilaita. Metodisten vaikeuksien vuoksi tutkimus on katsottu mahdottomaksi toteuttaa ja se on keskeytetty. Yhteistyönä Helsingin yliopiston farmakologian laitoksen kanssa on tutkittu vapaaehtoisilla alkoholin ja eri masennuslääkkeiden normaalien hoitoannosten keskushermostollisia ja verenkierröllisiä yhteisvaikutuksia. Tuloksia näistä tutkimuksista analysoidaan parhaillaan. Tutkija: Antti Suokas, Alkoholitutkimussäätiö.

- 098 Alkoholin suurkuluttajan avioelämä. Tutkimuksen tarkoituksena on eritellä juoppoutumista kulttuurisena ja sosiaalisena prosessina sekä erityisesti aviosuhteen ja avioeron merkitystä siinä. Aineisto koostuu osallistuvasta havainnoinnista sekä yksilöhaastattelusta, joita tehdään sekä hoitoinstituutiossa että sen ulkopuolella. Kertomusvuoden aikana on kerätty kaikki empiirinen aineisto ja aloitettu sen analyysi. Tutkija: Pertti Alasuutari, Tampereen yliopiston sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos.
- 099 Alkoholistin vaimo. Tutkimus naisten suhteesta alkoholikulttuuriin. Naisia on haastateltu Tampereen A-klinikan kautta sekä henkilökohtaisesti että perheterapiaryhmässä. Vertailuryhmäksi on otettu Suomen Trikoolla työskenteleviä naisia. He ovat kertoneet "avio-liittonsa tarinan", jossa on alkoholilla ollut oma roolinsa. Tutkimuksen jatkossa tarkastellaan, mitä naiset odottavat parisuhteelta, mihin he pettyvät, mikä on hoidon merkitys, jne. Tutkija: Ritva Nätkin, Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitos.
- 100 Naisten humala ja miesten humala. Sukupuolierot alkoholin psyykkisissä vaikutuksissa ja juomisen merkityksissä. Tutkimuksessa luodaan kokoava katsaus tutkimukseen naisten ja miesten välisistä eroista humalan psykologiassa sekä eritellään kriittisesti psykologisessa alkoholitutkimuksessa käytettyjä ongelmanasetteluja ja teoreettisia lähestymistapoja nais-tutkimuksen kannalta. Tutkimuksen loppuraportti on valmisteilla. Tutkija: Kirsti Määttänen, Alkoholitutkimussäätiö.
- 101 Kognitiivinen käyttäytymisterapia alkoholiongelmaisten hoitokeinona. Projektista valmistui kirjallisuuskat-saus hoitotutkimuksiin, joissa on kokeiltu erilaisia käyttäytymisterapeuttisia menetelmiä juomisen itsesää-telyn lisäämiseksi. Tutkimus valmistui maaliskuussa 1985. Tutkija: Anja Koski-Jännes, Alkoholitutkimussää-tiö.

- 102 Maatalouskysymys ja alkoholin tuotanto. Tutkimuksessa tarkastellaan, missä määrin, miten ja miksi maailman maataloustuotanto kanavoituu juotavaksi ja ei-juotavaksi alkoholiksi. Tutkimus alkoi vuoden 1984 alusta. Tähän mennessä on selvitetty maailman alkoholimarkkinoiden laajenemista ja maataloustuotannon määrällistä kanavoitumista alkoholiksi maailman mitassa, energia-alkoholin tuotannon yhteiskunnallis-taloudellisia edellytyksiä ja seurauksia sekä Unkarin alkoholitaloutta. Näistä kysymyksistä on valmistettu raportit. Samoin on tehty raportti kehitysmaiden maatalouden kehityksen edellytyksistä käydystä kansainvälisestä teoreettisesta keskustelusta. Tutkijat: Timo Kortteinen, Leo Granberg ja Ilkka Alanen, Alkoholitutkimussäätiö.
- 103 Veren asetaattipitoisuus alkoholin suurkulutuksen osoittajana. Säännöllinen runsas alkoholinkäyttö aiheuttaa alkoholin aineenvaihdunnan kiihtymisen 1. metabolisen toleranssin. Tämä heijastuu alkoholin palamisen aikana osoitettavissa olevana kohonneena veren asetaattipitoisuutena. Metabolisen toleranssin häviämisenopeutta alkoholinkäytön loppuessa sekä asetaattimäärityksen virhelähteitä on selvitetty. Tutkijat: Mikko Salaspuro ja Ulla-Mari Korri, Helsingin yliopistollinen keskussairaala, Alkoholisairauksien tutkimusyksikkö.
- 104 Vuoden 1984 juomatapatutkimus. Vuosien 1968, 1976 ja 1984 haastatteluaineistojen vertailusta saadut perustulokset ilmestyivät Alkoholitutkimussäätiön julkaisusarjassa. Tutkija: Jussi Simpura, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos.
- 105 Huumausaineiden käyttö Suomessa 1970- ja 1980-luvuilla. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää huumausaineiden käytön ja sen herättämien yhteiskunnallisten reaktioiden kehitystä. Kertomusvuonna on keskitytty

keräämään tutkimusaineistoa, mm. haastattelemalla huumausaineiden käyttäjiä ja kokoamalla tietoja aiemmista suomalaisista huumetutkimuksista. Tutkija: Pekka Hakkarainen, Alkoholitutkimussäätiö.

- 106 Alkoholinkäyttö keskiluokan elämässä. Kolmivuotinen projekti käynnistyi 1.1.1985. Tutkitaan erilaisten "uusien keskiluokkaryhmien" alkoholinkäytön kulttuurisia merkityksiä. Aineistoa hankitaan kursseilla tehtävällä osallistuvalla havainnoinnilla sekä haastatteluilla. Erikseen on kerätty toimihenkilöiden kirjoittamia omaelämäkertoja. Kehitellään keskiluokkien uusia sisäisiä jaotteluja. Tutkijat: J.P. Roos, Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan laitos ja Christoffer Tigerstedt, Alkoholitutkimussäätiö.
- 107 Kansainvälinen haittatilastokokous. Kansainvälinen haittatilastokokous on suunniteltu järjestettäväksi syksyllä 1987. Kokouksen osanottajiksi kutsutaan alkoholihaittatilastojen kokoamiseen, analysointiin ja hyväksikäyttöön perehtyneitä tutkijoita. Kokouksessa tullaan tarkastelemaan alkoholihaittojen kehitystä ja haittatilannetta eri maissa tutkimustulosten valossa sekä vaihtamaan kehittyneiden ja kehitysmaiden kesken kokemuksia ja ideoita alkoholihaittatilastojen keruusta, analysoinnista ja hyväksikäytöstä. Tutkija: Esa Österberg, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos.
- 109 International Youth Project (IYP). Projektissa on tarkoituksena on selvittää nuorten alkoholin käytön laajuutta ja luonnetta sekä erityisesti sen yhteiskunnallisia kytkentöjä erityyppisissä yhteiskunnissa. Kustakin maasta valmistetaan kansallinen raportti sekä vertaileva yhteenvetoanalyysi. Yhteyksiä on otettu maihin, joissa tiedetään olevan käytettävissä valmiita aineistoja ja aiheesta kiinnostuneita tutkijoita. Tavoitteena on ollut saada projektiin mukaan sekä

kehittyneiden teollisuusmaiden, keskitetyn talousjärjestelmän maiden ja kehitysmaiden edustajia että eri maanosien ja kulttuurien edustajia, jotta vertailuasetelmaa voitaisiin käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyväksi. Säätiö on solminut projektia koskevan yhteistyösopimuksen Maailman terveysjärjestön Euroopan aluetoimiston kanssa. Kertomusvuoden loppuun mennessä 27 maata on vahvistanut halukkuutensa osallistua projektiin. Washingtonissa 28.7. - 2.8.1985 yhdessä National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism järjestämään projektin työkokoukseen, International Symposium on Extent and Nature of Adolescent Alcohol Use, osallistui 21 tutkijaa projektin osanottajamaisista. Kokouksessa käsiteltiin kansallisia raportteja, laadittiin sisällölliset ohjeet niiden editoimiseksi sekä kehitettiin teemoja vertailevaa analyysia varten. Kertomusvuoden aikana laadittiin kansallisia raportteja sekä vertaileva yhteenvedo Euroopan alueen maiden kansallisista raporteista. Projektin koordinoija: Salme Ahlström, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos.

- 110 Alkoholin vaikutus naisten sukihormoneihin. Runsaasti alkoholia käyttävillä naisilla esiintyy sukihormonituotannon häiriintymisen merkinä kuukautishäiriöitä ja hedelmättömyyttä. Näiden häiriöiden hormonaaliset mekanismit ovat huonosti tunnettuja. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, minkälaiset ovat veren sukihormonipitoisuudet runsaasti alkoholia käyttäneillä naisilla, joilla ei ole merkitsevää alkoholimaksavauriota, ja miten sukihormonipitoisuudet muuttuvat alkoholin poisjätön jälkeen. Erityisesti tutkimus pyrkii selvittämään, häiritseekö runsas alkoholin käyttö kuukautiskierron puolivälissä tapahtuvaa munasolun irtoamista. Hormoninäytteiden keräys suoritetaan loppuun kevään 1986 aikana ja hormonianalyysit vuoden 1986 loppuun mennessä. Tutkijat: Matti Välimäki ja Risto Pelkonen, Helsingin yliopistollinen keskus-sairaala, III sisätautien klinikka.

- 111 Valtiolliset alkoholimonopolit ja preventiivinen alkoholipolitiikka. Tutkimus käsittelee preventiivisen alkoholipolitiikan taloudellisia ja yhteiskunnallisia edellytyksiä erityisesti kehitysmaissa. Tutkimuksessa selvitetään nykyisten maailman alkoholimonopoliin institutionaalinen rakenne ja toimiala, niiden vaikutukset alkoholijuomien maailmanmarkkinoilla, niiden vaikutus kansallisten luonnonvarojen hyödyntämiseen ja niiden toiminta alkoholiongelmien ehkäisemiseksi. Tutkimus on aloitettu vuoden 1986 alusta. Tutkijat: Timo Kortteinen, Juha Partanen ja Pekka Sulkunen, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos.
- 112 Kulttuurinen alkoholismiteoria ja keskiluokan naiset. Kaksivuotinen projekti käynnistyi 1.1.1986. Tutkimuksen tarkoituksena on saada selville muotoutumassa olevia piirteitä ns. uuden keskiluokan, erityisesti naisten, suhtautumisessa alkoholiin ja alkoholisoitumiseen ja tulkita näitä piirteitä kulttuurisen alkoholismiteorian pohjalta. Tutkimus on tarkoitus viedä läpi etsimällä ravintolahavainnoinnin kautta sopivia keskiluokkaisia verkostoja, joiden kulttuurisia jäsenyyksiä ja erityisesti suhdetta alkoholiin tutkitaan perusteellisissa ryhmähaastatteluissa. Tutkija: Eija Ahola, Alkoholitutkimussäätiö.
- 113 Alkoholistiäitien lasten kasvu ja kehitys. Tutkimus kartoittaa alkoholia raskauden aikana käyttäneiden äitien lasten kasvua ja kehitystä ensimmäisten elinvuosien aikana (4, 6, 12, 18 ja 24 kuukauden iässä). Tutkimus tähtää kehityshäiriöiden varhaisdiagnostiikkaan ja kuntoutukseen. Tutkimusaineisto käsittää 80 lasta, joiden äidit ovat käyttäneet alkoholia raskauden aikana. Nämä äidit ovat raskauden aikana olleet erityisäitiyspoliklinikan hoidossa Helsingin yliopistollisessa keskussairaalassa. Kontrolliryhmässä on ei alkoholia käyttäneiden äitien lapsia (I kontrolliryhmä) ja vastasyntyneisyyskauden hapenpuutteelle altis-

tuneita lapsia (II kontrolliryhmä). Tutkimus on alkanut vuonna 1985 ja jatkuu vuodet 1986 - 1987. Tutkijat: Marja-Liisa Granström, Ilona Autti, Leena Hilakivi ja Marit Korkman, Lastenlinnan sairaala.

- 114 Mies, nainen ja alkoholi suomalaisissa kulttuurituotteissa 1955-85. Aikakauslehdistä, elokuvista, iskelmistä ja romaaneista koostuva aineisto kerätään vuoden 1986 alussa. Aluksi on tarkoitus keskittyä teemaan "alkoholi naistenlehdissä". Tutkija: Risto Heiskala, Suomen Akatemia.
- 115 Nuorten aikuisten alkoholikäyttötottumukset pitkitäis tutkimuksen valossa. Tutkimuksen tarkoituksena on jatkaa vuonna 1960 syntyneiden henkilöiden (26-vuotiaiden vuonna 1986) seurantatutkimusta, johon aineistoa on koottu aikaisemmin tutkittavien ollessa 8-, 14- ja 20-vuotiaita. Seurantatutkimus on koskenut sosiaalista kehitystä ja siihen on sisältynyt alkoholikäyttötottumusten selvittelyä tutkittavien ollessa 14- ja 20-vuotiaita. Aikaisempia tutkimusvaiheita ja -tuloksia on esitelty teoksessa Pulkkinen: Nuoret ja kotikasvatus (Otava 1984). Tutkimuksessa on tarkoitus etsiä alkoholinkäytön kytkentöjä nuoren aikuisen identiteetin kehitykseen, yhteisyydentunteen muodostumiseen ja persoonalliseen kontrolliin ja käyttää tätä tietoa hyväksi alkoholinkäyttötottumusten muodostumisen tarkastelussa. Aikaisemmin kootut aineistot tekevät mahdolliseksi myös ennusteproblematiikan selvittelyn sekä henkilön sosiaalisen käyttäytymisen piirteiden että kotitaustan perustalta. Pääasiallisena tutkimusmenetelmänä käytetään teemahaastattelua. Tutkija: Lea Pulkkinen, Jyväskylän yliopiston psykologian laitos.
- 116 Kognitiivisen käyttäytymisterapian sovellutusmahdollisuudet PAV-toimiston asiakkaiden keskuudessa. Tutkimushankkeessa tehdään ensivaiheessa esitutkimus kevään ja kesän 1986 aikana. Tässä vaiheessa on päämääränä

selvittää kognitiivisen käyttäytymisterapian ja muidenkin kognitiivisten terapioiden käyttömahdollisuuksia runsaasti alkoholia käyttävien PAV-asiakkaiden keskuudessa. Aineistoa ei ole vielä kerätty, mutta konkreettinen tutkimus tulee tapahtumaan erään isohkon kaupungin PAV-toimistossa. Tutkija: Pekka Saarnio, Alkoholitutkimussäätiö.

A p u r a h a t

Vuoden aikana maksettiin apurahoja seuraavasti: aikaisempiin päätöksiin perustuvat tutkimussopimusapurahat 613.000 markkaa, vuoden aikana myönnetyt ja maksetut tutkimussopimusapurahat 180.904 markkaa sekä vuoden aikana myönnetyt ja maksetut varsinaiset apurahat 480.300 markkaa. Valtaosa apurahoista myönnettiin syksyllä tapahtuneen haun perusteella. Tällöin käsiteltiin 52 hakemusta, ja apuraha myönnettiin 24 hakijalle.

Varsinaiset apurahat:

LKT Heikki Aho, lääketiet. yo Juha Grönroos ja LKT Timo Nevalainen 25.000 mk:

Alkoholi ja haimatulehdus

VTL Jukka Grönow 62.000 mk (Heikki Wariksen apuraha):

Raittiustyön luonteen muuttuminen II maailmansodan jälkeen

LL Rauno Heikkinen, LKT Simo Näyhä ja LKT Onni Kari-Koskinen 15.000 mk:

Seitsemän päivän adventistien kuolleisuus Suomessa

FK Leena Hilakivi 32.000 mk:

Varhaiskehitys ja myöhempi alkoholikäyttäytyminen

LKT Risto Julkunen, dos. Pekka Pikkarainen ja apul.prof.

Esko Alhava 30.000 mk:

Bakteerien aiheuttama alkoholin hajoaminen ruuansulatuskanavassa

LL Heikki J. Korhonen 25.000 mk:

Alkoholin käyttö ja sepelvaltimotaudin riskitekijät suomalaisella aikuisväestöllä

VTK Ilpo Koskikallio 20.000 mk:

Alkoholireseptit ja apteekkien alkoholimyynti Suomessa - historiallinen analyysi

LKT Fredrik Lindroos 8.000 mk:

Aivojen toiminnallinen integraatio

YTT Lasse Murto ja YTK Jorma Niemelä 8.500 mk:

Alkon lakko, korvikkeet ja raitistuminen

LL Antti Muuronen 7.500 mk:

Voiko alkoholistin aivoatrofia korjaantua?

LKT Pertti Neuvonen 29.000 mk:

Lääkehiili maksakooman ehkäisyssä

FM Anna-Liisa Nieminen 36.000 mk:

Humalan prosodiaa

Dos. Aulikki Nissinen 60.000 mk:

55-74-vuotiaiden suomalaisten miesten alkoholin käytön seurantatutkimus

FT Reeta Pösö 18.200 mk:

Alkoholihepatomegalian aikakäyrä

LKT Juha Risteli 25.000 mk:

Maksan fibrogeneesin tutkiminen

VTK Thomas Rosenberg 35.100 mk:
Ongelmanuoruus ja nuoruusongelma

LL Hannu Rönty 18.000 mk:
Alkoholinkäyttäjän aivovamma lääketieteellisenä ongelmana

LL Iiris Salonen 8.000 mk:
Etanolin vaikutus miehen lisääntymisessä

FL Helmuth W. Sippel 18.000 mk:
Alkoholin vaikutus elimistölle myrkyllisten aineiden
glutationikonjugaatioon maksasolun mikrosomikalvoissa

Tutkimussopimusapurahat:

Syksyn hakukierroksen perusteella päätettiin myöntää
tutkimussopimusapurahoja vuodeksi 1986 seuraavasti:

FK Eija Ahola 82.700 mk:
Kulttuurinen alkoholismiteoria ja keskiluokan naiset

LKT Marja-Liisa Granström, LL Ilona Autti, FK Leena Hila-
kivi ja YTL Marit Korkman 40.000 mk:
Alkoholistiäitien lasten kasvu ja kehitys

VTK Risto Heiskala 20.000 mk:
Mies, nainen ja alkoholi suomalaisissa kulttuurituotteissa
1955-85

KT Lea Pulkkinen 64.050 mk:
Nuorten aikuisten alkoholinkäyttötottumukset pitkittäis-
tutkimuksen valossa

YTK Pekka Saarnio 18.936 mk:
Kognitiivisen käyttäytymisterapian sovellutusmahdollisuudet
PAV-toimiston asiakkaiden keskuudessa

M u u t o i m i n t a

Muu toiminta kotimaassa

Klaus Mäkelä oli kertomusvuoden ajan Alkoholipolitiikan toimitusneuvoston jäsen.

Klaus Mäkelä oli kertomusvuoden ajan Sosiologia-lehden toimituksen jäsen.

Klaus Mäkelä oli kertomusvuoden ajan A-klinikkasäätiön valtuuskunnan jäsen.

Klaus Mäkelä oli kertomusvuoden ajan lääkintöhallituksen pysyvä asiantuntija alkoholitutkimuksen alalla.

Klaus Mäkelä oli kertomusvuoden ajan koti- ja vapaa-ajan tapaturmien torjuntatyön neuvottelukunnan jäsen.

Juha Partanen oli kertomusvuoden ajan jäsen ja Klaus Mäkelä pysyvä asiantuntija päihdeasiain neuvottelukunnassa.

Kertomusvuoden esitelmistä ja kokouksista mainittakoon:

2.4.1985 Alkon koulutuskeskuksessa Vuorannassa pidetyssä seminaarissa "Alkoholi maatalouden jatkojalosteena", jonka Maatalousprojekti järjesti yhdessä Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen kanssa, pidettiin mm. seuraavat esitelmät: Timo Kortteinen: Maataloustuotteet alkoholin raaka-aineena, Leo Granberg: Euroopan maatalouden kehitys ja alkoholitalous ja Ilkka Alanen: Riippuvuus- ja artikulaatioteoriat. Katsaus kansainväliseen keskusteluun maailmanmarkkinoista ja talonpoikaistosta.

Alkoholitutkimussäätiö järjesti Alkon koulutuskeskuksessa Helsingissä 12.4.1985 seminaarin kognitiivisesta käyttäytymisterapiasta, jossa Anja Koski-Jännes piti esitelmän aiheesta Kognitiivisen käyttäytymisterapian soveltamis- ja kehittämismahdollisuuksia Suomessa.

14.8.1985 Alkoholitutkimussäätiössä järjestettiin Pekka Hakkaraisen projektin koolle kutsuma huumausainetutkimuksen kontaktiseminaari.

Kettil Bruunin pienryhmäaineistosta kiinnostuneiden lingvistien ja käyttäytymisen tutkijoiden yhteinen seminaari pidettiin Vuorannassa, Helsingissä 9.9.1985. Seminaarissa käytettiin seuraavat valmistellut puheenvuorot: Kettil Bruun: Suomalainen viinapää pienryhmätutkimuksen valossa, Matti Virtanen: Kauppaoppilaiden suomalainen humala, Klaus Mäkelä: Suomalaisuus ja suomalainen humala, Kirsti Määttä-nen: Miesten tapa argumentoida, Auli Hakulinen: Syntaksin hajoamisesta, Marja-Leena Sorjonen: Teeman kulku Ville Vainiossa, Liisa Tiittula: Puheenvuorojen lopettamisesta ja Anna-Liisa Nieminen: Prosodinen viestintä humalan eri vaiheissa.

Akateemikko Georg Henrik von Wright piti V Pekka Kuusi-luennon 23.9.1985 Finlandiatalon Kamarimusiikkisalissa aiheesta Tieteen maailmankuva ja ihmisjärki. Tilaisuudessa esitti tervehdyssanat puheenjohtaja Ilkka Suominen.

Helsingin kaupungin raittiustoimiston ja Vallilan terveys-aseman järjestämässä tilaisuudessa Helsingissä 22.1.1985 Anja Koski-Jännes piti esitelmän kognitiivisesta käyttäytymisterapiasta.

Klaus Mäkelä esitelmöi mielipideilmaston muutoksista Alkon paikallisjohtajien ja esimiesten koulutuspäivillä Vuorannassa, Helsingissä 5. - 7.2.1985

Tommi Hoikkala esitelmöi nuoruudesta modernissa yhteiskunnassa Nuorten elinolojen kehittäminen -seminaarissa Espoossa 7.2.1985.

Jukka-Pekka Takala alusti aiheesta Alkoholisti- ja PAV-lain soveltamisesta maalaiskunnissa A-klinikkasäätiön järjestämässä tutkijoiden ja hoitotyöntekijöiden kokouksessa Helsingissä 28.2.1985.

Marja Holmila esitelmöi ammattiyhdistysliikkeessä toimivasta naisesta Nainen ja työ -yhteistyöryhmän järjestämässä seminaarissa Helsingissä 1.3.1985.

Westermarck-seuran sosiologipäivät pidettiin Jyväskylän yliopistossa 8. - 9.3.1985. Klaus Mäkelä esitelmöi siellä aiheesta Suomalaisuuden lajit, Marja Holmila aiheesta Alkoholin käyttö ja sen sääntely perheessä naisten ja miesten maailmojen erillisyyttä kuvaavana tekijänä päivien nais- ja perhetyöryhmässä. Sosiologipäivien politiikan tutkimuksen työryhmässä Jukka-Pekka Takala alusti aiheenaan Alkoholisti- ja päihdehuoltolakien tausta.

Erja Halmesmäki piti esitelmän aiheesta Alkoholi ja raskaus 22.3.1985 Lastenlinnan sairaalassa Helsingissä.

Tommi Hoikkala piti esitelmän Elokuva- ja televisiokasvatuksen liiton hallituksen seminaarissa Helsingissä 2.4.1985 aiheesta Nuorisoko moraalisena paniikin polttoaineena?

Marja Holmila piti esitelmän aiheesta Työelämän muutospaineet Puutyöväenliiton naisjaostojen seminaarissa Mäntyharjulla 21.4.1985.

Tommi Hoikkala piti esitelmän Suomen kesälukioseuran kurssien rehtoreiden ja opettajien päivillä Helsingissä 4.5.1985 aiheesta Nuoruuden ja nuorison idealisointi.

Klaus Mäkelä ja Pekka Sulkunen esittelivät yhteiskunnallista alkoholitutkimusta raittius- ja alkoholiain neuvottelukunnassa 9.5.1985.

Jeja Pekka Roos esitelmöi uuden keskiluokan typologiasta Toimihenkilöjärjestöjen sivistysliiton kurssilla Korpilammella 9.5.1985.

Marja Holmila esitelmöi elämäntapakurssikokeilusta päihde-konsulttien koulutustilaisuudessa Helsingissä 13.5.1985.

Tampereen yliopistossa pidettiin 15. - 17.5.1985 Pohjois-mainen tutkijakurssi "Nainen - alue - yhteiskunta: naisnäkökulma yhteiskuntamaantieteessä eri Pohjoismaissa", jossa Ritva Nätkin piti esitelmän Naiskulttuuri ja ideologia.

Marja Holmila alusti aiheesta Perhe alkoholinkäytön sääntelijänä Alkon Turun aluekonttorissa 23.5.1985.

Christoffer Tigerstedt piti esitelmän aiheesta Uusi keski-luokka, suomalaisuus ja olutmainonta Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen ajankohtaisseminaarissa Alkoholii ja työelämä, joka pidettiin Helsingissä 27. - 29.5.1985. Samassa tilaisuudessa Klaus Mäkelä piti esitelmän suomalaisesta ja viinasta.

Marja Holmila alusti aiheesta Nainen, ay-liike ja elämäntapa Naiskorkeakoulun kurssilla Helsingissä 11.6.1985.

Tommi Hoikkala piti esitelmän äidinkielen opettajien liiton päivillä Lappeenrannassa 16.7.1985 aiheesta Nuoriso ja nuoruus suomalaisessa elokuvassa 1937-1983 yhdessä Erkki Astalan kanssa.

Syyllisyys, kurinpito, yhteiskunnallinen vallankäyttö oli Jukka-Pekka Takalan kommenttipuheenvuoron aiheena Demokraattisten lakimiesten kesäseminaarissa Lahdessa 18.8.1985.

Suomi ja sosiologia, sosiologit ja Suomi oli Klaus Mäkelän aiheena Westermarck-seuran seminaarissa Suomalainen sosiologia eilen ja tänään Helsingissä 2.9.1985.

Ritva Nätkin esitteli Lähiöravintolatutkimusta sosiaalityöntekijöiden pätevyyskoulutustilaisuudessa 9.9.1985 Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksessa.

Ulla-Mari Korri esitelmöi Hämeenlinnan kansanterveystyön kuntainliiton lääkäreiden koulutustilaisuudessa 26.9.1985 aiheesta Alkoholien suurkulutuksen diagnostiikka terveyskeskuksessa.

Pohjois-Karjalan lääninhallituksen järjestämällä päihdehuollon neuvottelupäivillä 27.9.1985 Ulla-Mari Korri piti esitelmän aiheesta Alkoholin suurkulutuksen tunnistaminen ja hoito.

Erja Halmesmäki esitelmöi alkoholista ja raskaudesta Kuopion yliopiston jatkokoulutustilaisuudessa Kuopiossa 10.10.1985.

Ulla-Mari Korri piti esitelmän aiheesta Alkoholin suurkulutuksen diagnostiikka 17.10.1985 HYKS:n alueellisella koulutuspäivällä.

Sosiaalipolitiikka ja keskiluokka oli Jeja Pekka Roosin aiheena Sosiaalipoliittisen yhdistyksen sosiaalipolitiikkapäivillä 26.10.1985 Helsingissä.

Ihmissuhteista työpaikalla elämänlaadun osana esitelmöi Marja Holmila Paperiliiton Etelä-Suomen ja Länsirannikon naisten seminaarissa Tampereella 27.10.1985.

Kirsti Määttänen esitelmöi naisten ja miesten luontumuksista Hanasaareissa Espoossa 30. - 31.10.1985 järjestetyillä Yleisradion kuvaussihteereiden koulutuspäivillä.

Pekka Hakkarainen esitteli tutkimussuunnitelmaansa A-klinikkasäätiön tutkijoiden ja hoitotyöntekijöiden kokouksessa Helsingissä 4.11.1985.

Alkoholi ja raskaus oli Erja Halmesmäen aiheena 20.12.1985 Helsingin terveysviraston jatkokoulutustilaisuudessa Helsingissä.

Kansainvälinen yhteistyö

Pohjoismainen päihdetutkimuslautakunta (NAD) jatkoi toimintaansa Helsingissä. Suomalaiset jäsenet lautakunnassa vuonna 1985 olivat Elina Haavio-Mannila, Jussi Simpura ja Usko Puustinen; varamiehinä olivat Leo Hirvonen, Kari Poikolainen ja Jarkko Eskola. Lautakunnan puheenjohtajana toimi tutkimussihteeri Jógvan Petersen Tanskasta. Mm. Margaretha Järvinen ja Jukka-Pekka Takala, viimeksi mainittu 1.8.1985 lähtien, ovat toimineet lautakunnan sihteeristön tehtävissä. Lautakunnalla oli kertomusvuonna kolme kokousta.

Lautakunta on kuluneen vuoden aikana toiminut mm. seuraavilla aloilla:

1. Yhteispohjoismainen alkoholihaittatutkimus (SAS, Samnordiska alkoholundersökningen). Projektin koordinaattoreina ovat Salme Ahlström ja Esa Österberg. Tutkimus jatkuu.
2. Alkoholin kulttuuriset merkitykset -projektiin ovat osallistuneet Jussi Simpura, Antti Eskola, Anna Kihlström ja Marita Hyttinen. Tutkimusta jatketaan.
3. Yhteispohjoismainen alkoholikysely (POHJA, Nordiska alkoholenkäten). Projektiin, jonka yhteispohjoismainen osuus kertomusvuonna vietiin päätökseen, ovat osallistuneet mm. Klaus Mäkelä ja Jussi Simpura.
4. Yhteispohjoismainen antologia aiheesta Naiset ja alkoholi on valmistunut vuonna 1985 ja julkaistaan vuoden 1986 aikana. Antologiaan ovat kirjoittaneet mm. Margaretha Järvinen ja Marja-Liisa Honkasalo.
5. Lautakunta saattoi alulle huume politiikkaa ja oikeusjärjestelmää koskevan tutkimusprojektin. Projektia ja muuta huumausaineisiin kohdistuvaa tutkimusta käsiteltiin lautakunnan järjestämässä tutkijakokouksessa 11. - 12.3.1985 Helsingissä, johon osallistuivat mm. Heikki Katajisto, Kettil Bruun ja Pekka Hakkarainen.
6. Lautakunta järjesti tutkijakokouksen aiheesta Lääkeaineiden käyttö alkoholistihuollossa 16. - 17.9.1985 Vuorannassa. Kokouksen valmisteluista vastasi Kettil Bruun ja siihen osallitui hänen lisäksi mm. Elina Hemminki.

7. Lautakunta järjesti tutkijaseminaarin alkoholipolitiikasta ja -tutkimuksesta 28. - 30.5.1985 Norjassa. Seminaarissa pitivät puheenvuoroja mm. Kettil Bruun, Pasi Falk ja Ilpo Koskikallio.

8. Lautakunta järjesti tutkijakokouksen nuorisokulttuureista ja etsivästä huoltotyöstä (Ungdomskulturer och uppsökande verksamhet) 2. - 4.12.1985 Tanskassa. Seminaarissa esitelmöivät mm. Tommi Hoikkala ja Ritva Uusitalo.

NIAAA:n Leland H. Towle vieraili Suomessa 22. - 29.9.1985. Vierailun aikana käytiin neuvotteluja Alkoholitutkimussäätiön ja NIAAA:n yhteistoiminnasta.

Salme Ahlström järjesti yhdessä Tom Harfordin (NIAAA) kanssa International Symposium on the Extent and Nature of Adolescent Alcohol Use -symposion, joka pidettiin Washingtonissa U.S.A.:ssa 29.7. - 2.8.1985.

WHO:n kanssa yhteistyö on jatkunut monella tasolla. Klaus Mäkelä kuuluu jäsenenä WHO:n asiantuntijaelimeen Expert Advisory Panel on Drug Dependence and Alcohol Problems. Salme Ahlström oli tilapäinen asiantuntija kokouksessa Meeting on Alcohol-Related Problems in Young People, joka pidettiin Leuvenissa Belgiassa 12. - 15.7.1985.

Esa Österberg oli tilapäisenä asiantuntijana WHO:n Euroopan aluetoimiston järjestämässä kokouksessa Consultation on Indicators for Monitoring Progress towards Health for All, joka pidettiin Kööpenhaminassa 30. - 31.5.1985. Samoin Esa Österberg oli tilapäisenä asiantuntijana WHO:n Euroopan aluetoimiston järjestämässä kokouksessa Consultation on Problems Related to Consumption of Alcohol and Psychoactive Drugs, joka järjestettiin Kööpenhaminassa 29. - 31.10.1985. Klaus Mäkelä toimi tilapäisenä asiantuntijana Euroopan aluetoimiston järjestämässä kokouksessa WHO-Euro Working Group on Treatment and Rehabilitation Programmes in Alcohol Abuse, joka pidettiin Helsingissä 25. - 28.10.1985.

Salme Ahlström toimi ICAA:n johtokunnassa, joka kokoontui Lausannassa 9.2., Roomassa 3.6. sekä Calgaryssa 5. ja 8.8.1985. Samoin Salme Ahlström oli jäsen ICAA:n 31st International Institute on the Prevention and Treatment of Alcoholism -kokouksen suunnitteluryhmässä ja puheenjohtaja (yhdessä Tom Harfordin kanssa) International Section at the 31st International Institute on the Prevention and Treatment of Alcoholism -sektiossa. Esa Österberg toimi jäsenenä Alcohol Policy -sektion suunnitteluryhmässä.

ICAA järjesti 31st International Institute on the Prevention and Treatment of Alcoholism -konferenssin 2. - 8.6.1985 Roomassa Italiassa. Säätiön ohjelmaan kuuluvista tutkimuksista pitivät konferenssissa esitelmän Salme Ahlström, Anja Koski-Jännes, Jukka-Pekka Takala & Pia Rosengqvist ja Esa Österberg.

ICAA:n epidemiologiasektion kokous pidettiin ICAA:n Instituutin kanssa samanaikaisesti Roomassa 2. - 7.6.1985. Kokouksessa pitivät esitelmän säätiön ohjelmaan kuuluvista tutkimuksista Pertti Alasuutari, Timo Alanko, Marja Holmila, Timo Kortteinen ja Jukka-Pekka Takala.

ICAA:n Instituutin yhteydessä järjestettiin myös International Studies in the Development of Alcohol Treatment Systems (ISDATS) -ryhmän kokous Roomassa. Ryhmän toinen kokous pidettiin Alkoholitutkimussäätiön tuella Helsingissä 21. - 23.9.1985. Ryhmän koordinaattoreina toimivat Connie Weisner ja Jukka-Pekka Takala.

Esa Österberg oli jäsenenä Addiction Research Foundationin järjestämän Symposium on Alcohol-Related Casualties -kokouksen suunnitteluryhmässä. Symposio järjestettiin Torontossa 12. - 16.8.1985, ja siellä Kari Poikolainen ja Esa Österberg esittelivät tutkimuksiaan. Kokouksessa muodostettiin ryhmä, jonka tarkoituksena on saada aikaan tutkimuksellista yhteistyötä suurten muutosten vaikutuksista alkoholin kulutukseen ja onnettomuuksiin. Esa Österberg on tämän ryhmän jäsen.

Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos järjesti 24. - 28.9.1985 Vuorannan koulutuskeskuksessa International Group for Comparative Alcohol Studies -ryhmän konferenssin Cultural Studies on Drinking and Drinking Problems. Säätiön ohjelmaan kuuluvia tutkimuksiaan siellä esittelivät Pertti Alasuutari, Marja Holmila ja Christoffer Tigerstedt. Esa Österberg toimitti International Group for Comparative Alcohol Studies -ryhmän jäsentiedotetta.

Suomalais-neuvostoliittolainen vertaileva tutkimus "perhe alkoholinkäytön säätelijänä" piti projektikokouksen Tallinnassa 19. - 21.5.1985. Suomesta kokoukseen osallistuiivat Elna Haavio-Mannila, Marja Holmila ja Riitta Jallinoja. Työkokouksissa Helsingissä kävivät Mihail Matskovski 24. - 29.9.1985 ja Erkki Rannik 14. - 23.11.1985. Tapaamiset rahoitti Suomen ja Neuvostoliiton TT-komitea.

Muista esitelmistä ja kokouksista mainittakoon:

International Society for Biomedical Research on Alcoholism (ISBRA) järjestää kolmannen kongressinsa Helsingissä 8. - 13.6.1986. Järjestelykomitean puheenjohtajana toimii Kalervo Eriksson, varapuheenjohtajana Mikko Salaspuro ja sihteerinä Kalervo Kianmaa. Paikallisessa neuvoo-antavassa toimikunnassa Alkoholitutkimussäätiötä edustavat Henrik Wallgren, Usko Puustinen ja Klaus Mäkelä.

Suomalais-neuvostoliittolainen alkoholipoliittinen symposio järjestettiin Moskovassa 22. - 23.1.1985. Suomen edustajina symposioon osallistuiivat ja esitelmän pitivät Klaus Mäkelä, Helmi Mäki, Usko Puustinen, Mikko Salaspuro ja Sirkka-Liisa Säilä.

Jeja Pekka Roos piti esitelmän Les nouvelles classes moyennes ranskalais-suomalaisessa symposiossa Helsingissä 31.5.1985.

XVI Annual Nordic Meeting on Biological Alcohol Research järjestettiin Tukholmassa 12. - 15.5.1985. Siellä säätiön ohjelmaan kuuluvia tutkimuksiaan esittelivät Leena Hilakivi, Ulla-Mari Korri & Hannu Nuutinen & Mikko Salaspuro, Reeta Pösö ja Helmuth Sippel.

Ritva Nätkin esitelmöi aiheesta Kvinnor, kontroll och välfärdsstaten Tampereen yliopistossa 13. - 20.5.1985 järjestetyssä tilaisuudessa Nordiska forskarkurs "Kvinnor och makt: Kvinnoperspektiv på 'välfärdsstaten'".

34th International Congress on Alcoholism and Drug Dependence pidettiin Calgaryssa Kanadassa 4. - 10.8.1985. Erja Halmesmäki, Kari Poikolainen ja Esa Österberg pitivät siellä säätiön ohjelmaan kuuluvista tutkimuksista esitelmän.

Ilkka Lehtinen piti esitelmän aiheesta Alcohol-induced reaction patterns in human EEG 25. - 30.8.1985 Lontoossa järjestetyssä 11th International Congress of Electroencephalography -kongressissa.

8. - 12.9.1985 pidettiin 9th Annual Meeting of the European Neuroscience Associationin kokous Oxfordissa Englannissa. Leena Hilakivi piti siellä esitelmän aiheesta Prenatal alcohol exposure affects neonatal sleep-wake behavior in rats.

Hannu Nuutinen & Mikko Salaspuro -tutkijaryhmän esitelmä Elevated blood acetate concentration as a marker of alcoholism and heavy drinking pidettiin Helsingissä 7. - 11.10.1985 järjestetyssä Finnish-Soviet Symposium on centrally acting drugs and alcohol -symposiossa.

Teuvo Peltoniemi esitelmöi aiheesta Family violence detected at health care system 16. - 17.10.1985 Skotlannissa järjestetyssä symposiossa 20th Scottish Alcohol Problems Research Symposium.

Leena Hilakivi otti osaa Congress of Scandinavian Society for Sleep Research 18. - 19.10.1985 Tukholmassa ja piti siellä esitelmän aiheesta Prenatal alcohol exposure suppresses neonatal active sleep and increase adult alcohol drinking in rats.

Vuoden aikana kävi lukuisa joukko ulkomaalaisia vieraita säätiössä. Näistä mainittakoon tohtori Hermann Fahrenkrug Berliinin yliopistosta; Norjan alkoholimonopolin toimitusjohtaja Per Antonsen; professori Anatoli G. Hartsev ja professori Vasili D. Patrusev Neuvostoliiton tiedeakatemiasta; Suomen ja Neuvostoliiton oikeudellisen yhteistyön asiantuntijavaltuuskunta, johon kuuluivat Neuvostoliiton oikeusministeriön hallinnon päällikkö G.P. Baturov ja Neuvostoliiton sisäasiainministeriön akatemian professori V.V. Lazarev; kognitiivisen käyttäytymisterapian tutkijat Martha Sánchez-Graig ja D. Adrian Wilkinson Kanadan Addiction Research Foundationista; skotlantilainen sosiaali- ja terveysvaltuuskunta, johon kuuluivat professori R.E. Kendell, Mr. David Colvin, tohtori J.B.P. Ferguson ja Mr. A.M. Macpherson; S.W. Acuda Kenian kansallisesta sairaalasta; Thomas Babor Connecticutin yliopistosta; Linda Bennett George Washington -yliopistosta; Philippe Carrer Ranskasta; Pedro G. Quirós Corujo Espanjasta; Harald Klingemann Sveitsistä; Mihail Matskowski Neuvostoliiton tiedeakatemiasta; Guillermina Natera Meksikon psykiatrian laitokselta; Robin Room Kalifornian yliopistosta; Leland Towle NIAAA:sta.

T a l o u s

Säätiön menot nousivat 1.874.228 markkaan vuonna 1985. Valtaosa, 1.398.881 markkaa, käytettiin tutkimustoimintaan. Kirjojen myynnistä kertyi tuloja 3.164 markkaa. Säätiön menot eivät anna oikeata kuvaa kokonaismenoista, koska Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Alko suorittaa valtaosan hallintoon liittyvistä kuluista. Säätiön yliopistoille sijoitettujen projektien laituskustannukset taas katetaan suurelta osin yliopistojen varoilla.

SÄÄTIÖN TOIMINTAAN LIITTYVÄT JULKAISUT

Ahonen, Esa: Function and sensitivity of cardiovascular reflexes in dogs. Studies on the effects of beta-adrenoceptor blockade, ethanol and anesthesia. Kuopion yliopiston julkaisuja, Lääketiede, Alkuperäistutkimukset 3/1985, Kuopio 1985.

Airaksinen, M.M.; M. Mähönen; Leena Tuomisto; P. Peura and C.J.P. Eriksson: Tetrahydro- β -carbolines: Effect on alcohol intake in rats. Pharmacology Biochemistry & Behavior 18:525-529, 1983.

Airaksinen, Mauno M.; Veijo Saano; Eeva Steidel; Helena Juvonen; Aarre Huhtikangas and Jukka Gynther: Binding of β -carbolines and tetrahydroisoquinolines by opiate receptors of the δ -type. Acta pharmacol. et toxicol. 55:380-385, 1984.

Alanen, Ilkka: Talonpoikaiskysymys ja maatalousteoriat I-II. Yhteiskuntasuunnittelu 23(1):3-18, 1985; III: Yhteiskuntasuunnittelu 23(2):20-25, 1985.

Alasuutari, Pertti: Pullon läpi näkyvä mies. Teoksessa Seppo Helminen ja Merja Hurri (toim.): Miehen mallit. Helsinki 1985.

Alasuutari, Pertti: Forskning om alkoholkulturen. Alkohol och Narkotika 79(4):8-11, 1985.

Alasuutari, Pertti: The male suburban pub-goer and the meaning structure of drinking. Acta Sociologica 28(2):87-97, 1985.

Arvela, P. and A.J. Jounela: Survey of acute poisoning cases in North-Finland during 1973-1982. Toxicology Letters 20:123-126, 1984.

Gothóni, P.: Ethanol withdrawal tremor does not interact with physostigmine-induced tremor in rat. Pharmacol. Biochem. Behav. 23(3):339-344, 1985.

Gothóni, P.: Harmine-, LON-954- and 5-hydroxytryptophan-induced tremors in rats withdrawn from ethanol. Acta pharmacol. et toxicol. 57:40-46, 1985.

Gothóni, P.; M. Lehtinen and L. Silen: Quantification of tremor in rats induced by physostigmine. *Psychopharmacology* 74:275-279, 1981.

Gothóni, P.; M. Lehtinen and M. Fincke: Drugs for Parkinson's disease reduce tremor induced by physostigmine. *Naunyn-Schmiedeberg's Arch. Pharmacol.* 323:205-210, 1983.

Granberg, Leo: Utisia Kiinasta. *Alkoholipolitiikka* 50(5):278-279, 1985.

Granberg, Leo; Timo Kortteinen ja Kalle Laaksonen (toim.): Alkoholit maatalouden jatkojalosteena. Raportteja ja artikkeleita n:o 49. Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos; Espoo 1985.

Haavio-Mannila, Elina ja Osmo Kontula: Alkoholit opiskelijoiden sukupuolielämässä I. *Alkoholipolitiikka* 50(2):70-80, 1985; II: *Alkoholipolitiikka* 50(3):126-137, 1985.

Hakkarainen, Pekka: Huumausaineiden käyttö Suomessa 1970- ja 1980-luvuilla. Tutkimussopimus vuosiksi 1985-1987. *Sosiaalinen Aikakauskirja* 79(4):30-31, 1985.

Halmesmäki, E.: Juoko odottava äiti lapsensa tulevaisuuden? *Käytännön Lääkäri* 28:48-50, 1985.

Halmesmäki, E.: Raskaus ja alkoholi tutkijalääkärin näkökulmasta. Teoksessa *Raskaus ja alkoholi*, artikkelikirja terveydenhoitajille, 21-41. *Mannerheimin Lastensuojeluliitto*; 1985.

Halmesmäki, E. ja O. Ylikorkala: Alkoholit ja raskaus. *Duodecim* 101:377-380, 1985.

Halmesmäki, E.; K. Raivio and O. Ylikorkala: A possible association between maternal drinking and fetal clubfoot. *New Engl J Med.*, March 21:790, 1985.

Halmesmäki, E.; G. Alfthan and O. Ylikorkala: Concentrations of zinc and copper in pregnant problem drinkers and their offspring. *Br Med J* 291:1470-1471, 1985.

Hemánus, Pertti: "Henkilökohtainen ongelma" joukkotiedotuksessa I. *Yhteiskuntateorioista A-klinikoiden kokemuksiin*. *Alkoholipolitiikka* 50(2):63-69, 1985.

Hemánus, Pertti: "Henkilökohtainen ongelma" joukkotiedotuksessa II. Vain jäävuoren huippu julkinen. Alkoholipolitiikka 50(3):118-125, 1985.

Hilakivi, L.A. and J.D. Sinclair: Neonatal active sleep suppression by clomipramine and later alcohol related behavior in the rat. Teoksessa W.P. Koella, E. Rüter and H. Schulz (eds.): Sleep '84, 307-309. Gustav Fischer Verlag; Stuttgart, New York 1985.

Hoikkala, Tommi: Sosialisatiosta ja aikuistumisen ongelmasta tänään. Sosiaaliviesti 4:21-27, 1985.

Hoikkala, Tommi; Christoffer Tigerstedt ja Anni Vilko: "Oletteko pitäneet itseänne alkoholisteina?" Kommentteja erääseen tv-ohjelmaan nuorten alkoholin käytöstä. Alkoholipolitiikka 50(5):238-243, 1985.

Hoikkala, Tommi; Christoffer Tigerstedt och Anni Vilko: "Har ni sett er själva som alkoholister?" Kommentarer till ett tv-program om ungdomens alkoholbruk. Alkoholpolitik 2(1):7-12, 1985.

Hoikkala, Tommi: Nuoruus modernissa yhteiskunnassa. Teoksessa Nuorten elinolojen kehittäminen -seminaari Espoon Hanasaarella 7. - 8.2.1985. Nuorisosaasiainkeskus, Julkaisuja 1985:1. Helsingin kaupunki; Helsinki 1985.

Hoikkala, Tommi: Oopperatalo vai 250.000 sähkökitaraa. Oikeus 14(2):93-103, 1985.

Holmila, Marja: Työyhteisö ja elämäntapa. SAK:n elämäntapakurssikokeilun seuranta tutkimus. SAK:n julkaisuja; Helsinki 1985.

Holmila, Marja: Shopfloor sociability in some Finnish factories. Teoksessa Antti Kasvio ja Erkki Kaukonen (eds.): Working life in transition. Proceedings of a Finnish-Soviet Seminar, 140-153. Tampereen yliopiston sosiologian ja sosiaalipsykologian laitoksen tutkimuksia, Sarja A, 8/1985, Tampere 1985.

Huttunen, Pirkko and R.D. Myers: Release of norepinephrine from the rat's hypothalamus perfused with alcohol: Relation to body temperature. Alcohol 2:683-691, 1985.

Huttunen, P.; V.L. Kinnula and J. Hirvonen: Skeletal muscle activity of alcohol-treated rabbits in immersion hypothermia: Adenine nucleotide concentrations and phosphorylation state. *Z Rechtsmed* 94:31-39, 1985.

Jokiranta, J.; S. Mustola; E. Ohenoja and M.M. Airaksinen: Psilocybin in Finnish. *Psilocybe semilanceata*. *Planta Medica* 3:277-278, 1984.

Juntunen, Juhani: Alcoholism in occupational neurology: diagnostic difficulties with special reference to the neurological syndromes caused by exposure to organic solvents. Teoksessa J. Juntunen (ed.): *Occupational neurology*, Vol. 66, 89-108, 1982.

Juntunen, J.: Neurological examination and assessment of the syndromes caused by exposure to neurotoxic agents. Teoksessa Renato Gilioli et al. (eds.): *Neurobehavioural methods in occupational health*, Vol. 46, 3-10. Pergamon Press; Oxford and New York 1983.

Juntunen, Juhani; Esko Matikainen; Juha Nickels; Reino Ylikahri and Maija Sarviharju: Alcoholic neuropathy and hepatopathy in mice. *Acta path. microbiol. immunol. scand. Sect. A* 91:137-144, 1983.

Juntunen, Juhani; Tapani Salmi; Kimmo Sainio; Reino Ylikahri and Esko Matikainen: Acute effects of alcohol on the peripheral nerves in diabetic polyneuropathy: a clinical and neurophysiological study. *Journal of Neurology, Neurosurgery, and Psychiatry* 45:452-456, 1982.

Juntunen, Juhani; Tom Widenius; T. Edward Reed; Reino Ylikahri; Esko Matikainen; Maija Sarviharju and Heikki Teräväinen: Tolerance for the decrease in nerve conduction velocity and for the motor impairment produced by ethanol in mice: Differential development during chronic ethanol consumption. *Neurobehavioral Toxicology and Teratology* 6:245-248, 1984.

Karhunen, Pekka J.; Juha Hakkila; Antti Männikkö; Kimmo Liesto; Antti Penttilä ja Matti Möttönen: Sydänläppäperäinen sepelvaltimon kalkkisiruembo-
lia. *Duodecim* 98:1405-1410, 1982.

Karhunen, P.J.; A. Penttilä; K. Liesto; A. Männikkö; M. Välimäki; M. Möttönen and R. Ylikahri: Changes in germinal tissue and leydig cells correlated with ethanol consumption in males with and without liver disease. Arch. Toxicol., Suppl. 7:155-158, 1984.

Kempainen, Risto; Juhani Juntunen and Matti Hillbom: Drinking habits and peripheral alcoholic neuropathy. Acta neurol. scandinav. 65:11-18, 1982.

Kinnula, Vuokko and Pirkko Huttunen: Liver alcohol oxidizing systems and gluconeogenic enzyme activities after long term ethanol application in cold exposed guinea pigs. Eur J Appl Physiol 53:237-241, 1984.

Korri, Ulla-Mari ja Mikko Salaspuro: Alkoholin metabolia ja suurkanutuksen vaikutus siihen. Käytännön Lääkäri 28:8-13, 1985.

Korri, Ulla-Mari; Hannu Nuutinen and Mikko Salaspuro: Increased blood acetate - a new laboratory marker of alcoholism and heavy drinking. Alcoholism: Clin Exp Res 9:468-471, 1985.

Koski-Jännes, Anja: Kognitiivinen käyttäytymisterapia alkoholiongelmaisten hoitokeinona. Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusseloste 172. Helsinki 1985.

Koski-Jännes, Anja: Alcohol and literary creativity - The Finnish experience. The Journal of Creative Behavior 19(2):120-136, 1985.

Kuusinen, Jorma and Lars Nystedt: The influence of alcohol on cognitive conflict. Psychopharmacology 87:303-307, 1985.

Lehtinen, M. and P. Gothóni: A system for measuring tremor intensity in rats. IEEE Trans. Biomed. Eng. Vol. BME-32:549-553, 1985.

Lindman, Ralf: Alkoholi ja aggressio. Psykologia 20(1):3-8, 1985.

Lindman, Ralf: Sosiaaliset ryhmävaikutukset. Teoksessa Teuvo Peltoniemi & Martti Voipio (toim.): Alkoholi ja yhteiskunta, 125-134. Otava; Keuruu 1983.

Lindman, Ralf: On the direct estimation of mood change. *Perception & Psychophysics* 37(2):170-174, 1985.

Lindman, Ralf: Social and solitary drinking: Effects on consumption and mood in male social drinkers. *Physiology & Behavior* 28:1093-1095, 1982.

Mäkelä, Klaus: Kulttuurisen muuntelun yhteisöllinen rakenne Suomessa. *Sosiologia* 22(4):247-260, 1985.

Mäkelä, Klaus: Sosiologia ja lainvalmistelu. *Lakimies* 83(2):218-226, 1985.

Mäkelä, Klaus: Lessons from the postwar period. Teoksessa Marcus Grant (ed.): *Alcohol policies*, 9-22. WHO Regional Publications, European Series No. 18. 1985.

Mäkelä, Klaus: Sociology and law drafting. Teoksessa Antti Kivivuori (ed.): *Law drafting and sociology*, 107-122. Publication Series of the Law Drafting Department of the Ministry of Justice No. 2/1985.

Mäkelä, Klaus & Robin Room: Alcohol policy and the rights of the drunkard. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research* 9(1):2-5, 1985.

Mäkelä, Klaus & Robin Room: Az alkoholpolitika és a részegesek jogai. *Alkohológia* 15(3-4):1-4, 1984.

Mäkelä, Klaus & Jussi Simpura: Experiences related to drinking as a function of annual alcohol intake and by sex and age. *Drug and Alcohol Dependence* 15:389-404, 1985.

Mäntylä, Ilkka: Suomalaisen juoppouden juuret. Viinanpoltto vapaudenaikana. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 423. Pieksämäki 1985.

Neuvonen, P.J.; S.M. Elfving and E. Elonen: Reduction of absorption of digoxin, phenytoin and aspirin by activated charcoal in man. *Europ. J. clin. Pharmacol.* 13:213-218, 1978.

Neuvonen, P.J.; E. Elonen and E.J. Haapanen: Acute dapsone intoxication: Clinical findings and effect of oral charcoal and haemodialysis on dapsone elimination. *Acta Medica Scandinavica* 214(3).

Niemelä, Onni: Aminoterminal propeptide of type III procollagen and basement membrane related antigens in alcoholic liver disease. *Acta Universitatis Ouluensis, Series A Scientiae Rerum Naturalium* No. 165, *Biochemica* No. 50, Oulu 1985.

Niemelä, Onni: Radioimmunoassays for type III procollagen amino-terminal peptides in humans. *Clinical Chemistry* 31(8):1301-1304, 1985.

Niemelä, Onni; Leila Risteli; Jaakko Parkkinen and Juha Risteli: Purification and characterization of the N-terminal propeptide of human type III procollagen. *Biochem. J.* 232:145-150, 1985.

Niemelä, Onni; Leila Risteli; Eero A. Sotaniemi and Juha Risteli: Type IV collagen and laminin-related antigens in human serum in alcoholic liver disease. *European Journal of Clinical Investigation* 15:132-137, 1985.

Nikkilä, Esko A.; Marja-Riitta Taskinen; Matti Välimäki and Reino Ylikahri: Pathophysiologic mechanisms of alcohol-induced changes in plasma lipoproteins. *Teoksessa G. Pozza et al. (eds.): Diet, Diabetes, and Atherosclerosis*, 167-175. Raven Press; New York 1984.

Nätkin, Riva: The Suburban Pub in Finland - A woman's viewpoint. *Teoksessa Single, Eric & Storm, Thomas (eds.): Public Drinking and Public Policy. Proceedings of a Symposium on Observation Studies held at Banff, Alberta, Canada, April 26-28, 1984*, 127-138. Toronto 1985.

Olkinuora, Martti: Alcoholism and occupation. *Scand J Work Environ Health* 10:511-515, 1984.

Peura, P.; L. Tuomisto; H. Laitinen and J. Herranen: The effect of ethanol on the release of free fatty acids from the brain in vivo: A study with push-pull cannula. *Käsikirjoitus* 1985.

Poikolainen, Kari: Underestimation of recalled alcohol intake in relation to actual consumption. *British Journal of Addiction* 80:215-216, 1985.

Poikolainen, Kari; Lasse Murto; Rauno Mäkelä ja Ilkka Taipale: Apu alkoholiongelmaan. Werner Söderström Osakeyhtiö; Juva 1985.

Poikolainen, Kari and Päivä Kärkkäinen: Nature of questionnaire options affects estimates of alcohol intake. *Journal of Studies on Alcohol* 46(3):219-222, 1985.

Poikolainen, Kari; Päivi Kärkkäinen and Jarmo Pikkarainen: Correlations between biological markers and alcohol intake as measured by diary and questionnaire in men. *Journal of Studies on Alcohol* 46(5):383-387, 1985.

Poikolainen, Kari and Erkki Vuori: Risk of fatal alcohol poisoning by marital and occupational status. *Alcohol & Alcoholism* 20(3):329-332, 1985.

Roos, J.P. & K. Rahkonen: Att vilja leva annorlunda - på jakt efter den nya medelklassen i Finland. Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan laitoksen tutkimuksia 2/1985. Helsinki 1985.

Saano, V.; M.M. Airaksinen; M. Lounasmaa and A. Huhtikangas: Indoloquinolizines and β -carbolines: affinity to benzodiazepine, tryptamine and 5-HT binding sites. *Acta Physiol Scand* 124 Supplementum 542:222, 1985.

Sane, Timo; Esko A. Nikkilä; Marja-Riitta Taskinen; Matti Välimäki and Reino Ylikahri: Accelerated turnover of very low density lipoprotein triglycerides in chronic alcohol users. A possible mechanism for the up-regulation of high density lipoprotein by ethanol. *Atherosclerosis* 53:185-193, 1984.

Simpura, Jussi (toim.): Suomalaisten juomatavat. Haastattelututkimusten tuloksia vuosilta 1968, 1976 ja 1984. *Alkoholitutkimussäätiö*; Jyväskylä 1985.

Simpura, Jussi: Juomistapojen peruspiirteitä vuosina 1968, 1976 ja 1984. Juomatapatutkimuksen ennakkotuloksia. *Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusseloste n:o 173*. Helsinki 1985.

Sirén, Anja and Rauno Mäkelä: The concept of moderate drinking defined by the clients and the staff of a clinic for alcoholics. Nordisk psykiatrisk tidsskrift 39(2):95-101, 1985.

Sulkunen, Pekka; Pertti Alasuutari; Ritva Nätkin ja Merja Kinnunen: Lähiöravintola. Otava; Keuruu 1985.

Takala, Hannu: Rattijuopumuksesta ja onnettomuus-riskitutkimuksista. Alkoholipolitiikka 50(2):85-87, 1985.

Takala, Jukka-Pekka: Konferenssi hoitojärjestelmien kehityksestä. Alkoholipolitiikka 50(1):43-44, 1985.

Takala, Jukka-Pekka: Säilönotot maaseudulla ja maalaisten säilönotot. Alkoholipolitiikka 50(4):213-215, 1985.

Takala, Jukka-Pekka: Om läkarens och medicinens roll i alkoholistvården enligt den finska alkoholistlagen av år 1936. Alkoholpolitik 2(2):69-75, 1985.

Takala, Jukka-Pekka: Alkoholism, kontroll och AA eller hur verklig är verkligheten. Alkoholpolitik 2(4):213-215, 1985.

Takala, Jukka-Pekka: Valtioneuvos Kannisen toiminta: vähän tunnettu episodi alkoholiongelmien hoidon historiassa. Tiimi n:o 1:42-45, 1985.

Taskinen, Marja-Riitta; Matti Välimäki; Esko A. Nikkilä; Timo Kuusi; Christian Ehnholm and Reino Ylikahri: High density lipoprotein subfractions and postheparin plasma lipases in alcoholic men before and after ethanol withdrawal. Metabolism 31(11):1168-1174, 1982.

Taskinen, Marja-Riitta; Matti Välimäki; Esko A. Nikkilä; Timo Kuusi and Reino Ylikahri: Sequence of alcohol-induced initial changes in plasma lipoproteins (VLDL and HDL) and lipolytic enzymes in humans. Metabolism 34(2):112-119, 1985.

Tigerstedt, Christoffer: Uusia arvoja vanhojen rinnalle. Uusi keskiluokka rynnistää olutmainoksiin. Alkoholipolitiikka 50(1):17-22, 1985.

Tigerstedt, Christoffer: Mainosmies ja hänen kuvansa. Alkoholipolitiikka 50(2):100-104, 1985.

Tigerstedt, Christoffer: Myönteiset toiveet myönteisestä keskiluokasta? Alkoholipolitiikka 50(5):271, 1985.

Tigerstedt, C.: Kolahtaako uusi olutmainonta sinuun. Mainosuutiset 33(9):2, 1985.

Tuomisto, Leena; Atsushi Yamatodani, Hans Dietl, Ursula Waldmann, and Athineos Philippu: In vivo release of endogenous catecholamines, histamine and GABA in the hypothalamus of wistar kyoto and spontaneously hypertensive rats. Naunyn-Schmiedeberg's Arch Pharmacol 323:183-187, 1983.

